

Відзнака до Дня Українського Спортівця у Бродях

Андрій Сова,
Степан Пахолко (Львів)

Міжвоєнний період у Галичині відзначався стрімким розвитком фізичного виховання і спорту серед української молоді та різних верств населення. Це проявилось у створенні гуртків, секцій, клубів, товариств практично у кожному селі, селищі, містечку, місті. Українці займалися різними видами спорту, будучи членами таких товариств як «Беркут» (Перемишль), «Буй Тур» (Івано-Франківськ), «Карпатський Лещетарський Клуб», «Луг», «Плай», «Пласт», «Поділля» (Тернопіль), «Січ», «Сокіл», «Стріла» (Львів), «Сянова Чайка» (Перемишль), «Україна» (Львів), «Український Спортовий Союз», «Український Спортовий Студентський Клуб» (Львів) «Чорногора» (Івано-Франківськ) та інших.

Традиційним святом з 1926 р. стає День Українського Спортівця (далі — ДУС). З цього приводу в українському часописі «Діло» зазначалося: «Наші спортівці вибрали собі цього року один день і назвали його своїм, у вірі, що таким робом зможуть бодай раз у рік притягнути увагу громадянства до спорту. На це вони почують не один голос: «Не маємо економічної бази, широко розбудованої освітньої організаційної сіті, сильних політичних організацій, літературного руху, а вам забаглося спорту!» А може й взагалі не почують нічого і пересічний патріот повернеться дипломатично спиною до спортової афіші, так само як до книгарської виставки. Спорт видається у нас здебільша примхою вузького спеціальніста та далеким ідеалом, у першій мірі тому, що він охоплює надто багато ділянок життя, для яких ми не маємо найменшого зрозуміння. А спорт є саме вислідком зрозуміння ролі гігієни для одиниці та суспільности, ролі техніки, ролі естетики і ваги виховування нового здорового покоління. Без усіх цих основних елементів життя народу і його культура в найширшому розумінні цього слова все більше буде спиратися на глиняних ногах» [1].

Уперше День Українського Спортівця провів «Український Спортовий Союз» 23 травня 1926 р. у Львові. З цього часу це свято стало традиційним і широко відзначалося аж до 1939 р. Метою ДУС було

поширення українського спорту серед українців. Це спортивне свято відразу почали проводити спортивні товариства Галичини. З цього приводу у періодиці оперативно друкувалися програми та умови змагань, терміни їх проведення, результати [2]. Про масовий характер святкування ДУС свідчать хоча б такі цифри. У 1933 р. у Стрию у цьому святі взяло участь 300 учасників, 1937 р. — 480; у Львові в 1933 р. — 165, 1935 р. — 200, 1936 р. — 280 [2].

З неабияким завзяттям ДУС відзначали у Бродях. Для кращої ілюстрації того, що відбувалося коротко викладемо перебіг свята. Отож, з спортового тижневика «Змаг» відомо, що перше таке святкування відбулося у серпні 1937 р. [3]. На стадіон Українського спортового клубу «Богун» у Бродях прибули спортсмени та глядачі з Бродів, Суходолів, Чехів, Поникви, Олеська, Радивилова та інших населених пунктів Бродщини. Змагання відбулися з різних видів спорту. Так наколесники (велосипедисти) подолали 30 км траси Броди-Ясенів-Броди. Стартувало дев'ять спортсменів, мети досягнуло восьмеро. Перше місце здобув Михайло Івасюта з Суходолів з часом 1:10,5 год., друге — Федішин з Чехів, третє — Стефанівський з Бродів Старих. Одночасно на площі УСК «Богун» відбувалися легкоатлетичні змагання з таких дисциплін: біг на 100 і 400 м, скоки вгору (стрибки у висоту) і довжинь (стрибки у довжину), мети диском (метання диску), ратищем (метання списа) і кулею (штовхання кулі). Результати були наступними: 100 м: — перше місце Ярослав Лящук з результатом 11,6 с, друге — Дмитро Чайківський 11,9 с, третє — Гаврилюк; 400 м: перше місце — Гаврилюк 1:8 хв., друге — Лящук, третє — Шаталов;

стрибки у висоту: перше місце Крохмаль з результатом 161 см, друге — Несторович 156 см, третє — Заяць 155 см, стрибки у довжину: перше місце — Лящук з результатом 525 см, друге — Несторович 519 см, третє — Кохманський 476 см. Змагання у волейболі серед жінок принесли перемогу «Богуну». Йому поступилася команда товариства «Сокіл» з Олеська. Завершився День Українського Спортівця футбольним матчем «Комети» і «Богуну» з результатом 2:1 на користь «Комети».

«Не зважаючи на деякі недотягнення в організації, — писав тижневик «Змаг», — День Українського Спортівця в Бродях приніс українській спортовій Ідеї важливий успіх, а організаторам дав чимало прикладів і порад, як у майбутньому підходити до справ організації такої поважної імпрези» [3]. Кращі учасники ДУС у Бродях були нагороджені відповідними медалями.

Сьогодні відомо про одну таку медаль. Кругла медаль з металу білого кольору, з вушком, праворуч півколом зображений вінок з дубового листа, у центрі вигравіруваний напис: «День Українського Спортівця Броди. 15.8.1937». На звороті постать спортсмена, який біжить до фінішної стрічки. Вгорі вигравіруваний напис: «І нагорода». Діаметр медалі 30 мм. Автор на разі невідомий. Ймовірно відзнакою був нагороджений переможець в бігу на 100 м Ярослав Лящук або Гаврилюк в бігу на 400 м. Очевидно подібні нагороди для учасників змагань були і з інших дисциплін. Однак поки що вони не виявлені. Пошук у цьому напрямку триває.

Список літератури

1. М. Р. Спорт і наша суспільність//Діло. — Львів, 1926. — 23 травня. — Ч. 112 (10789). — С. 3.
2. Вацеба О. М. Нариси з історії спортивного руху в Західній Україні. — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1997. — С. 104–105.
3. Д. У. С. у Бродях//Змаг. Спортовий тижневик. — Львів, 1937. — 20 вересня. — Ч. 32. — С. 4.